

Pohjois-Suomen Parkinson-yhdistyksen palaute Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta

Suunnitelma on hyvä yleinen linjaus yhdenvertaisuuden edistämisestä. Se painottaa erityisesti monikulttuurisuutta, saamelaisväestön oikeuksia, saavutettavuutta, osallisuutta sekä syrjinnän ehkäisyä.

Suunnitelman vahvuuksia ovat esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioiminen, digitaalisen syrjäytymisen ehkäisy sekä vanhus- ja vammaisneuvoston roolin tunnistaminen. Lisäksi suunnitelmassa tunnistetaan pitkien välimatkojen vaikutus palvelujen saavutettavuuteen.

Liikehäiriö- ja muiden neurologisten sairauksien näkökulmasta suunnitelmassa on mielestämme kuitenkin puutteita. Vaikka vammaisuus mainitaan yleisenä syrjintäperusteena, neurologisia pitkäaikaissairauksia, toimintakyvyn asteittaista heikkenemistä tai näkymättömiä vammoja ei suunnitelmassa käsitellä erikseen. Liikkumisen vaikeudet, kuntoutus, kuljetuspalvelut ja palvelujen saavuttamattomuus toimintakyvyltään heikentyneiden henkilöiden osalta jäävät vähemmälle huomiolle. Suunnitelmassa tarvitsisi huomioida pitkäaikaissairaat ja liikkumisrajoitteisten kuntalaisten osallistumisen mahdollisuus. Yleisellä tasolla osallistuminen huomioidaan, mutta erityisryhmät jäävät vähemmälle huomiolle.

Suunnitelman puutteita ja riskejä ovat:

1. Pitkäaikaissairaudet puuttuvat lähes kokonaan. Suunnitelma käsittelee vammaisuutta yleisesti, mutta ei huomioi eteneviä sairauksia, kuten liikehäiriö- ja muita neurologisia sairauksia.
2. Liikkumisrajoitteet käsitellään liian yleisesti. Esteettömyys mainitaan, mutta ei konkreettisia toimia liikkumisvaikeuksien huomioimiseksi, kuten kuljetusratkaisuja tai esteettömiä tapahtumia.
3. Näkymättömät vammat, kuten neurologiset sairaudet, uupumus, kognitiiviset oireet tai puhevaikeudet puuttuvat suunnitelmasta.
4. Palvelujen saavutettavuus ei huomioi toimintakyvyn vaihtelua, esimerkiksi Parkinsonin taudissa toimintakyky vaihtelee päivittäin. Suunnitelmassa ei ole joustavia palvelumalleja eikä etäosallistumisen kehittämistä erityisryhmille.
5. Järjestöjen asiantuntemus jää hyödyntämättä. Vaikka järjestöt mainitaan kunnalla ei kuitenkaan näyttäisi olevan ei ole merkittävää yhteistyötä potilasjärjestöjen kanssa.

Esitys

Pohjois-Suomen Parkinson-yhdistys ry esittää, että Inarin kunta selvittää mahdollisuutta perustaa neurologisen sairaanhoitajan toimi osaksi perusterveydenhuollon palveluja. Tällä toimenpiteellä voitaisiin edistää kuntalaisten hyvinvointia, vahvistaa palvelujen saavutettavuutta sekä kehittää Inarin kunnan sosiaali- ja terveyspalveluja vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin.

Tehtäväkuvaan voisi sisältyä muun muassa:

- neurologisia sairauksia sairastavien potilaiden ohjaus ja seuranta
- yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa
- kotikäynnit ja vastaanotto toiminta
- omaisten ohjaus ja neuvonta
- kotihoidon henkilöstön konsultointi ja koulutus.

Inarin kunnan väestörakenne muuttuu nopeasti väestön ikääntyessä. Samalla myös pitkäaikaissairauksien, erityisesti neurologisten sairauksien, määrä kasvaa. Neurologiset sairaudet vaikuttavat merkittävästi sairastuneiden toimintakykyyn, arjessa selviytymiseen sekä palvelujen tarpeeseen. Siksi Pohjois-Suomen Parkinson-yhdistys esittää, että Inarin kuntaan perustetaan neurologisen sairaanhoitajan toimi. Tavoitteena on vahvistaa neurologisia sairauksia sairastavien kuntalaisten hoidon laatua, jatkuvuutta ja saavutettavuutta sekä arjessa toimivia palveluja.

Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa jatkuvasti. Ikääntymisen myötä lisääntyvät myös toimintakykyä heikentävät sairaudet, joista monet ovat neurologisia. Kunnassa asuu vammaisia henkilöitä, joilla on neurologisiin sairauksiin tai hermoston vaurioihin liittyviä pitkäaikaisia hoidon ja kuntoutuksen tarpeita.

Neurologinen sairaanhoitaja voisi toimia asiantuntijana, joka tukee kuntalaisia, omaisia sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia neurologisten sairauksien hoidossa, seurannassa ja arjen sujuvoittamisessa.

Neurologiset sairaudet, kuten MS-tauti, Parkinsonin tauti, aivoverenkiertohäiriöiden jälkitilat sekä muistisairaudet, ovat yleisiä ja usein pitkäkestoisia. Niihin liittyy monimuotoisia oireita, kuten liikkumisen vaikeuksia, kognitiivisia muutoksia, uupumusta sekä erilaisia lääkityksiin ja kuntoutukseen liittyviä tarpeita. Näiden sairauksien hoito edellyttää erityisosaamista sekä potilaan tilanteen säännöllistä arviointia. Neurologinen sairaanhoitaja voisi toimia linkkinä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, kuntoutuspalvelujen sekä kotihoidon välillä.

Neurologisten sairauksien hoidossa varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen puuttuminen ovat keskeisiä. Oireiden muutokset, lääkityksen tarkistaminen sekä toimintakyvyn seuranta edellyttävät

asiantuntevaa ja jatkuvaa seuranta. Neurologinen sairaanhoitaja voisi järjestää säännöllisiä vastaanottoja, tehdä kotikäyntejä sekä ohjata potilaita ja omaisia. Näin voidaan ehkäistä toimintakyvyn nopeaa heikkenemistä ja vähentää sairaalahoitojen tarvetta.

Kun neurologista osaamista on saatavilla lähellä kuntalaisia, voidaan monia hoidon tarpeita ratkaista perusterveydenhuollossa. Tämä vähentää tarvetta erikoissairaanhoidon käynteihin sekä päivystyksellisiin hoitotilanteisiin, joista muutoin tulisi kuormitusta erikoissairaanhoidon ja lisäkustannuksia. Neurologisen sairaanhoitajan työ tukisi myös hoidon koordinoitua, mikä parantaa palvelujen sujuvuutta ja tuo pitkällä aikavälillä kustannussäästöjä.

Inari on maantieteellisesti laaja kunta, jossa etäisyydet palveluihin voivat olla pitkiä. Matkat erikoissairaanhoidon yksiköihin ovat monille potilaille kuormittavia. Paikallinen neurologinen asiantuntija helpottaisi palvelujen saavutettavuutta ja mahdollistaisi hoidon toteuttamisen lähellä potilaan arkiympäristöä.

Neurologiset sairaudet koskettavat usein koko perhettä. Omaiset tarvitsevat tietoa, ohjausta ja tukea arjessa selviytymiseen. Myös kotihoidon henkilöstö kohtaa työssään yhä enemmän neurologisia sairauksia sairastavia asiakkaita. Neurologinen sairaanhoitaja voisi tarjota ohjausta, koulutusta ja konsultointia kotihoidolle sekä toimia tärkeänä tukihenkilönä potilaille ja heidän läheisilleen. Neurologisen sairaanhoitajan toimi parantaisi hoidon jatkuvuutta, tukisi ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista sekä helpottaisi kuntalaisten arkea.

Pohjois-Suomen Parkinson-yhdistys ry